

**Duminica întâi după Rusalii
(a Tuturor Sfinților)
7 iunie 2026**

„Zis-a Domnul către ucenicii Săi: Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în Ceruri. Iar de cel care se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în Ceruri. **Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine.** Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată, noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi, oare, ce va fi? Iar Iisus le-a zis: Adevărat zic vouă că voi, cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țărini, pentru numele Meu, **înmulțit va lua înapoi și viață veșnică va moșteni.** Și mulți dintâi vor fi pe urmă și cei de pe urmă vor fi întâi” (Ev. Matei 10, 32-33; 37-38; 19, 27-30).

Duminica întâi după Rusalii sau a Tuturor Sfinților încheie perioada plină de lumină și bucurie a Pentecostarului sau a Cincizecimii. Deși această perioadă ar trebui să se încheie la 50 de zile după Înviere, deci la Pogorârea Sfântului Duh, îi sunt adăugate încă 7 zile, șase până la Odovania praznicului (din sâmbăta următoare Cincizecimii), precum și Duminica Tuturor Sfinților.

1. Sfinții - oameni întraripați de Sfântul Duh

Prăznuirea Tuturor Sfinților în prima duminică după Rusalii ne arată că sfințenia este rodul conlucrării voinței libere a omului cu harul Preasfintei Treimi, dăruit de Sfântul Duh.

Sfinții sunt chipurile vii ale lucrării mântuitoare a lui Hristos prin Duhul Său dăruit nouă. Sfântul Duh s-a pogorât asupra Bisericii, iar rodirile sale cele mai sublime sunt Sfinții!

Duhul Sfânt s-a pogorât în chipul limbilor de foc, pentru că focul arde mereu căutând spre înalt, dorind să-l urce pe om la cele înalte. Omul supus păcatului înclină spre cele joase, spre pământ, dar are capacitatea de a urca spre Dumnezeu. În mintea și în inima lui se dă lupta, iar dacă se lasă purtat și înălțat de focul Sfântului Duh, așa cum au făcut Sfinții, Acesta îl urcă spre cele înalte. Acest adevăr este cântat de Biserică foarte frumos în *Antifonul 1* (glasul al 6-lea) din slujba Utreniei:

*„În Sfântul Duh este începutul a toată mântuirea: de suflă spre cineva
Acesta, după vrednicie, curând îl ridică din cele de pe pământ, îl
întraripează, îl crește și sus îl așază”.*

Duhul îl ridică pe om, îi dă aripi să zboare, îl însoțește în acest zbor spre cele înalte și îl așază în bucuria Raiului. Sfinții sunt așadar „oameni cu aripi de foc”, purtați de Sfântul Duh spre cer. Există atât de multe apoftegme în *Pateric*, care ne arată sfinți care merg pe apă sau se prefac în foc în timpul rugăciunii! Chiril de Schitopolis arată în lucrarea sa dedicată monahismului din Palestina că **rolul unui „părinte duhovnicesc” este tocmai acela „să dea aripi” fiilor duhovnicești și „să-i învețe să zboare spre cer!”** Părintele duhovnicesc nu creează dependența acestora de el, manipulându-i sau exploatându-i după bunul plac, ci le dăruiește libertatea de fii dăruită de Sfântul Duh. Chiar și în familiile noastre, dacă îi vom ajuta pe copiii noștri să guste din cele de sus, adică din

darurile Sfântului Duh, prin venirea la Biserică, rugăciune, Sfânta Împărtășanie, aceștia nu vor rămâne la cele de jos.

2. Se poate da o definiție sfințeniei și sfântului?

Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae raportează „sfințenia” în mod absolut la Dumnezeu și consideră că aceasta conține în sine toate atributele dumnezeiești, în mod special curăția fără de margini a lui Dumnezeu, tot ceea ce îl deosebește și îl face transcendent tuturor categoriilor lumii. **Sfințenia reprezintă misterul lui Dumnezeu prin excelență**, dar și taina strălucitoare și activă a prezenței divine, la care avem acces în stare de rugăciune, când stăm înaintea Celui Sfânt¹. Dacă sfințenia divină este de nedefinit, la fel se întâmplă și cu definirea Sfinților, care sunt rodul lucrărilor tainice ale harului. Uneori stăm lângă ei și nu-i recunoaștem. Biserica însăși îi recunoaște abia treptat după ani și ani, după descoperiri și minuni. Ne aflăm astfel într-un spațiu de taină al întâlnirii harului cu inima omului.

Tainele sfințeniei și Sfântului nu pot fi așadar limitate la definiții umane, chiar dacă putem găsi astfel de definiții în manuale de teologie. Un părinte duhovnicesc din România mi-a scris pe o carte dăruită în urmă cu câțiva ani: „**Sfântul este un păcătos care se pocăiește**”. Această definiție a Sfântului m-a bucurat, pentru că îl face **foarte apropiat de noi și pentru că ne dă tuturor speranță să încercăm urcușul pe drumul sfințeniei** cu toate obstacolele și neputințele noastre. Spunem într-o rugăciune de la Sfântul Maslu: „De câte ori vei cădea, ridică-te și te vei mântui”. Nichifor Crainic a numit sfințenia ca fiind „împlinirea umanului”. Sfântul Serafim de Sarov (1759-1833) prezintă în faimoasa convorbire cu Nikolai Motovilov (1808-1879) scopul vieții creștine ca fiind „dobândirea Sfântului Duh”. Cuviosul Sofronie Athonitul sistematizează învățătura duhovnicească a Sfântului Siluan Athonitul (1866-1938), arătând că acesta „pe Dumnezeu L-a văzut în Duhul Sfânt”.

Nu întâmplător *Duminica Tuturor Sfinților*, o duminică în care celebrăm rodirile Sfântului Duh în Sfinți, deschide șirul tuturor duminicilor de după Rusalii. Biserica numește duminicile care urmează Pogorării Sfântului Duh „Duminica întâi după Rusalii”, „Duminica a doua după Rusalii” și așa mai departe până la „Duminica a 34-a după Rusalii”, care se află la începutul Triodului, când reîncepem pelerinajul nostru către Paști. Această denumire a duminicilor ne arată că în fiecare duminică din perioada *Octoihului*, care se întinde de la Duminica Tuturor Sfinților și până la începutul Triodului, creștinii sunt chemați să își improprieze roadele dăruite de Sfântul Duh prin pogorârea Sa asupra Bisericii. Chiar dacă avem pericope evanghelice care prezintă diferite teme din Sfintele Evanghelii și din viața Mântuitorului, denumirea „duminica x după Rusalii” arată dobândirea Sfântului Duh ca fiind țelul acestora. Să nu uităm că Ortodoxia numește **viața în Hristos „viață duhovnicească”**, adică în Duh sau dăruită de Sfântul Duh. Duhovnicul este de asemenea, cel care trebuie să inițieze pe credincioși în tainele Duhului! Putem însă iniția pe cineva, dacă noi nu ne străduim să gustăm din ele?

3. Cum s-a născut sărbătoarea Duminicii Tuturor Sfinților?

Sinaxarul arată că în Duminica întâi după Rusalii sunt prăznuiți Sfinții „de pretutindeni, din toată lumea, din Asia, Libia și Europa, de la Miazănoapte și Miazăzi”, care „au viețuit după voia lui Hristos, și în India, în Egipt, în Arabia, în Mesopotamia, în Frigia, în părțile de sus ale Mării Negre, cum și în tot Apusul, până chiar și în insulele britanilor”. Sunt

¹ Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă*, București, 2004, pp. 305-306.

prăznuiți toți împreună în această duminică, deoarece „din pricina unor împrejurări lumești, au rămas neștiuți de nimeni, cu toate că au multă slavă înaintea lui Dumnezeu”. Cinstitorii lor nu trebuie să piardă ajutorul „tuturor celor care au bine-plăcut lui Dumnezeu în orice parte a pământului”.

Sărbătoarea este atestată la finalul secolului al IX-lea, în timpul domniei împăratului bizantin Leon al VI-lea Filosoful (886-912). Acesta a fost foarte legat de Biserică, păstrându-se până astăzi 35 de predici rostite de la amvon de către el. Ca împărat a avut nefericita soartă de a-i fi murit primele trei soții fără să-i fi lăsat un moștenitor de parte bărbătească, ajungând să se căsătorească a patra oară, aceasta conducând la condamnarea și declararea necanonicității celei de-a patra căsătorii de către patriarhul Nicolae Misticul la un sinod din Constantinopol, din 9 iulie 920. Prima soție a împăratului Leon a fost Teofana, care a murit în anul 896 sau 897, la nașterea copilului lor, care, de asemenea, nu a supraviețuit. Sinaxarul ne spune că a fost o femeie „care ar fi bineplăcut lui Dumnezeu în chip desăvârșit, petrecându-și viața, lucru de mirare, chiar în mijlocul tulburărilor și al palatelor împărătești”. În cinstea primei sale soții, Teofana, împăratul Leon al VI-lea a zidit în Constantinopol „o biserică măreață și foarte frumoasă”, în apropiere de biserica Sfinților Apostoli. Patriarhul Nicolae și sinodul s-a opus sfințirii acestei biserici în numele împărătesei Teofana, care, au argumentat clericii, „cu câteva zile mai înainte, trăise sub ispita înfumurării și a desfătării împărătești și că, deși a bineplăcut lui Dumnezeu, totuși încă nu a sosit vremea a i se da cinstire și închinare ca unui sfânt”.

Împăratul s-a supus deciziei ecleziastice, dar printr-o hotărâre înțeleaptă a închinat noua biserică Tuturor Sfinților, zicând: **„Dacă și Teofana este sfântă, să fie și ea socotită cu toți sfinții”**. Este posibil ca sărbătoarea să fi fost prăznuită încă înainte de această întâmplare, dar de la Leon al VI-lea a fost prăznuită cu mare fast în Bizanț. Atitudinea împăratului ne duce cu gândul la oameni dragi nouă, care au trăit frumos, în post, rugăciune și iubire de Dumnezeu și de aproapele, la părinții sau bunicii noștri, la soții sau soțiile noastre plecați în veșnicie, care se pot număra printre Sfinții din întreaga lume, din toate locurile și din toate timpurile, pe care numai Dumnezeu îi știe. Pentru rugăciunile lor, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi.

4. Iubirea lui Hristos - principiul ordonator al celorlalte iubiri

Ultimele gânduri sunt legate de Evanghelia acestei zile. Cuvintele Domnului Hristos „Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine”, nu sunt ușor de acceptat și înțeles. Cum să spună că suntem nevrednici de El, dacă ne iubim mult părinții și copiii! El Însuși a binecuvântat familia la nunta din Cana Galileei și a poruncit iubirea părinților!

Pentru că noi nu știm să iubim, trebuie să învățăm iubirea de la El! Atunci când iubim părinții, copiii și pe toți cei dragi cu „iubirea lui Hristos”, Care este prezent în noi, abia atunci este iubire adevărată. Prin aceasta **„iubirea lui Dumnezeu” devine principiul ordonator al tuturor celorlalte tipuri de iubire**. Evanghelia folosește comparativul „mai mult”, așadar nu neagă iubirea celor dragi, ci o ordonează. Atunci când iubirea de Dumnezeu este în inima omului, iubim mai bine familia și pe cei apropiați, devenim mai responsabili și mai jertfelnici. Dacă Îl iubim pe Dumnezeu mai presus de toate, vom iubi părinții mai curat, vom iubi și copiii mai responsabil, fără a-i transforma în idoli. Fericitul Augustin exprimă acest principiu prin celebra formulă: „Iubește și fă ce vrei”, adică iubește-L pe Dumnezeu mai întâi și toate celelalte iubiri se vor așeza la locul lor!

Ce facem atunci când familia și credința intră în conflict? Există părinți care se împotrivesc credinței copiilor, precum și invers. Suntem chemați în aceste situații să vedem care este voia lui Dumnezeu în fiecare situație concretă și acestea să-i subordonăm deciziile noastre. Când o persoană ocupă locul lui Dumnezeu în inima noastră, iubirea se transformă în dependență și idolatrie. De aceea, Hristos nu desparte familia de Dumnezeu, ci așază familia în lumina lui Dumnezeu, căci nu iubim mai puțin atunci când Îl punem pe Hristos pe primul loc, ci învățăm să iubim cu adevărat.

Luni după Duminica Tuturor Sfinților începe postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Acesta a fost inițial un post al Cincizecimii, în care creștinii erau chemați să își **improprieze darurile Sfântului Duh**. Chiar și astăzi, deși numele postului s-a schimbat și ne pregătește pentru sărbătoarea celor doi mari Sfinți Apostoli, el nu și-a pierdut acest scop, creștinii fiind chemați în această perioadă să păstreze lumina Învierii în viața lor și să dobândească roadele Sfântului Duh: dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția (Gal 5, 22-23).

Pr. Daniel Benga